

Perustuslakivaliokunta

Perjantai 25.10.2019 klo 9.30—11.25

Läsnä

puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä sd

jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr (4, 5, 6, 7, 8, 9) (3 osittain)

jäsen Bella Forsgrén vihr (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9) (6 osittain)

jäsen Jukka Gustafsson sd

jäsen Maria Guzenina sd

jäsen Olli Immonen ps

jäsen Hilikka Kemppe kesk (4, 5, 6, 7, 8, 9) (3 osittain)

jäsen Mikko Kinnunen kesk (4, 5, 6, 7, 8, 9) (3 osittain)

jäsen Anna Kontula vas (1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9) (3 osittain)

jäsen Markus Lohi kesk (4, 5, 6, 7, 8, 9) (3 osittain)

jäsen Mats Löfström r (4, 5) (6 osittain)

jäsen Jukka Mäkynen ps

jäsen Sakari Puisto ps (1, 2, 3, 4, 5) (6 osittain)

jäsen Wille Rydman kok

jäsen Heikki Vestman kok

jäsen Tuula Väättäinen sd

varajäsen Johannes Koskinen sd (3, 4 osittain)

varajäsen Sari Tanus kd (1, 2) (3 osittain)

Sihteerit

valiokuntaneuvos Matti Marttunen

valiokuntaneuvos Mikael Koillinen

valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valiokunnan Euroopan matka

Professori Kaarlo Tuori esitteli Venetsian komission työskentelyä.

Pöytäkirja PeVP 19/2019 vp

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetussa laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisesta annetun lain 1 ja 2 §:n sekä kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain 3 ja 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 22/2019 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetussa laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisesta annetun lain 1 ja 2 §:n sekä kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain 3 ja 7 §:n muuttamisesta A 4

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

5. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi uudistusten tukiohjelman perustamisesta

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 85/2018 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 37/2018 vp

Liiteasiakirja Euroalueen lähentymistä ja kilpailukykyä edistävä talousarvioväline

Päätettiin lähettää perustuslain 47 §:n mukainen tietopyyntö valtioneuvostolle.

Perustuslakivaliokunnassa on käsiteltävänä jatkokirjelmä UJ 7/2019 vp asiassa valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi uudistusten tukiohjelman perustamisesta (U 85/2018 vp). Valiokunnan käsityksen mukaan valtioneuvoston kirjelmä ei kaikilta osiltaan tarjoa riittävää pohjaa ehdotuksen nykytilan asianmukaiseksi arvioimiseksi.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on aiemmin käsitellessään ehdotuksia EMU:n kehittämiseksi ja esimerkiksi euroalueen talouspolitiikan koordinaation tehostamiseksi, Euroopan vakausmekanismiin liittyvien päätösten tekemisestä ja Euroopan rahoitusvakausvälineestä korostanut eduskunnan perustuslain 96 ja 97 §:n mukaisten tiedonsaanti- ja vaikutusmahdollisuuksien asianmukaista turvaamista (PeVL 1/2019 vp, PeVL 1/2011 vp, s. 3, PeVP 11/2011 vp, PeVL 49/2010 vp, s. 4—5, ks. myös PeVL 28/2017 vp).

Perustuslain 96 §:ssä olevan sääntelyn tarkoituksena on varmistaa eduskunnan mahdollisuus vaikuttaa kaikkien niiden Euroopan unionissa tehtävien päätösten valmisteluun, jotka sisältönsä puolesta kuuluisivat eduskunnan toimivaltaan, jos Suomi ei olisi Euroopan unionin jäsen (ks. SuVL 3/1995 vp ja PeVL 20/1996 vp). Aineellisesti eduskunnan toimivallan kannalta keskeisinä tässä suhteessa on pidetty erityisesti lainsäädännön alaan kuuluvia asioita (PeVL 20/1996 vp). Vaatimuksella tiedon toimittamisesta viipymättä on tietoisesti korostettu sitä, että eduskunnalle on turvattava tosiasialliset mahdollisuudet lausua kantansa ehdotuksesta ja vaikuttaa Suomen neuvottelukannanottojen muovaamiseen (ks. HE 1/1998 vp, s. 153 sekä esim. PeVL 14/2017 vp, s. 7). Perustuslakivaliokunta on tämän johdosta kiinnittänyt valtioneuvoston vakavaa huomiota vaatimukseen eduskunnan riittä-

Pöytäkirja PeVP 19/2019 vp

västä ja ajantasaisesta informoimisesta perustuslain 96 ja 97 §:n mukaisilla menettelyillä (ks. esim. PeVL 28/2017 vp).

Perustuslakivaliokunta edellyttää valtioneuvoston selostavan valiokunnalle ajantasaisesti ja kattavasti nyt käsillä olevan asetusehdotuksen käsittelyn nykyisen vaiheen ja erityisesti sen, mitkä kohdat ovat alkuperäisen kirjelmän jälkeen muuttuneet, miten Suomen ajamat näkökohdat ovat edenneet ja mitkä kysymykset ovat vielä auki. Valtioneuvoston selvityksessä on erityisesti kiinnitettävä huomiota asetusehdotuksen arviointiin perustuslain kannalta.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 18/2019 vp

Asiantuntijalausunto HE 18/2019 vp PeV 25.10.2019 professori Kaarlo Tuori Asiantuntijalausunto A 6

Asiantuntijalausunto HE 18/2019 vp PeV 25.10.2019 apulaisprofessori Ida Koivisto Asiantuntijalausunto B 6

Asiantuntijalausunto HE 18/2019 vp PeV 25.10.2019 professori Veli-Pekka Viljanen Asiantuntijalausunto C 6

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- professori Kaarlo Tuori, liite
- apulaisprofessori Ida Koivisto, liite
- professori Olli Mäenpää
- professori Tomi Voutilainen

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:

- professori Veli-Pekka Viljanen, liite

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annetussa laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisesta annetun lain 1 ja 2 §:n sekä kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain 3 ja 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 22/2019 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annetussa laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisesta annetun lain 1 ja 2 §:n sekä kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain 3 ja 7 §:n muuttamisesta A 4

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunnan perustelujen 8. kappale päätettiin muuttaa yksimielisesti kuulumaan seuraavasti: "Valiokunnan käsityksen mukaan määräaikaisiksi laeiksi alun alkaen tarkoitettujen lakien voimassaoloajan pitkittyminen ei ole aivan ongelmatonta. Ehdotettu kolmen vuoden voimassaoloajan pidennys on varsin pitkä siihen nähden, että rajoituslain alkuperäinen voimassaoloaika oli kolme ja puoli vuotta. Voimassa-

Pöytäkirja PeVP 19/2019 vp

oloa on sittemmin jatkettu yhteensä kolmella vuodella. Lakiehdotuksen hyväksyminen tarkoittaa yhteensä lähes 10 vuoden voimassaoloaikaa, joka on varsin pitkä määräaika ja jota voidaan vain vaivoin pitää väliaikaisena sanan varsinaisessa merkityksessä. Hallituksen esityksessä ei myöskään esitetä perusteita sille, miksi siinä on päädytty ehdottomaan juuri ehdotetun kaltaisia pidennyksiä."

9. kappale päätettiin muuttaa yksimielisesti kuulumaan seuraavasti: "Valiokunta kuitenkin katsoo, että sote-uudistuksen odotettavissa oleva laajuus huomioiden pidennyksiä voidaan pitää hyväksyttävänä. Perustuslakivaliokunta toistaa kantansa, että lakiehdotuksen vaikutuksia on seurattava tarkoin ja mahdollisiin epäkohtiin puututtava viipymättä, jos laki tuottaa ongelmia perusoikeuksien toteutumisen tai perustuslain 121 §:ssä säädetyn kunnallisen itsehallinnon kannalta, laki osoittautuu toimimattomaksi taikka jos sote-uudistuksen jatkovalmistelu antaa muutoin aihetta lain uudelleen arviointiin (ks. PeVL 30/2016 vp ja PeVL 57/2017 vp). Valiokunnalle on hallituksen esityksen perusteella epäselvää, miten valiokunnan edellyttämä seurantavelvoite on toteutunut."

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

8. Muut asiat

Todettiin viikkosuunnitelma.

9. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 8.11.2019 klo 9.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Matti Marttunen